PEAKONTROLÖRI OTSUS

Peakontrolöri 10. septembri 2001. a otsus nr 11-7/029

Kultuuriministeeriumi 2000. aasta majandustegevus

Oleme kontrollinud Kultuuriministeeriumi 31.12.2000 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet, mille koostamise eest vastutab Kultuuriministeeriumi juhtkond. Meie ülesanne on avaldada kontrollimise tulemustele tuginedes arvamust nimetatud raamatupidamise aastaaruande kohta.

Sooritasime auditi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Nimetatud standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldaks piisava kindlustundega otsustada, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Auditi käigus oleme väljavõtteliselt kontrollinud tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud näitajad. Meie audit hõlmas ka raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonnapoolsete raamatupidamislike hinnangute kriitilist analüüsi. Arvame, et meie audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks raamatupidamise aastaaruande kohta.

1. Pikaajaliste investeeringutena on kajastatud äriühingute AS-i TOP ja AS-i Rahva Raamat aktsiad nimiväärtuses kokku 166,4 mln krooni. Oleme arvamusel, et nimetatud investeeringud tuleks kajastada lühiajalise investeeringuna, kuna need kuuluvad järgneval aruandeperioodil müümisele. Kuivõrd rahandusministri määrustega ei ole piisavalt reguleeritud pikaajaliste finantsinvesteeringute erastamise või müügi kajastamist riigiasutuste raamatupidamises ja aastaaruannetes, siis oleme lähtunud raamatupidamise hea tava nõuetest.

2. Tulud riigivara kasutusse andmisest ja nende ülekandmine riigieelarve tuludesse summas 4 509 995 krooni ei kajastu tulemiaruandes. Vastavalt rahandusministri 18.05.2000. a määrusele nr 44 näidatakse riigivara renditulud ja ülekanded riigieelarvesse tulemiaruande osas 6 "Maksude, maksete, lõivude ja tasude kogumine".

3. Bilansis on nõudena arvele võtmata ja tulemiaruande omatuludes kajastamata AS-lt Elias 1999. aastal tähtajaks laekumata arvetelt arvestatud viivised summas 542 258 krooni.

4. Kultuuriministeeriumi maksustatava käibe ning tagasiküsitava käibemaksu arvestus oli 2000. aastal ebakorrektne:

- 2000. aasta käibemaksudeklaratsioonides on deklareerimata perioodil jaanuar – aprill rentnikele esitatud rendi- ja kommunaalkulude arvetest tulenev käive summas 143 348 krooni, millelt tasumisele kuuluv käibemaks oleks 25 949 krooni.

- Käibemaksu tagasiküsimisel ei ole lähtutud rahandusministri sätestatud korrast[1]:

  1) Ostmisel kinnimakstud käibemaksuna on näitamata AS-i Elias esitatud kommunaalkulude arvetel kajastatud käibemaks.

  2) Alusetult on tagasi küsitud 7 552 krooni käibemaksu auto remondi eest (AR Tähelend OÜ 27.06.2000. a arve 10/AR). Kuna auto remont ei ole seotud maksustatava käibe tekkimisega, siis ei ole lubatud sellelt käibemaksu tagasi küsida.

  3) Deklareerimata ja Maksuametile tasumata on 1999. aasta Eesti Kultuurkapitalile esitatud rendi ja kommunaalkulude arvete alusel arvestatud käibemaks 34 789 krooni[2].

5. Kultuuriministeeriumi maksukontode saldod seisuga 31.12.2000 ei lähe kokku Maksuameti saldoväljavõtetega. Tekkinud vahed on väljaselgitamisel.

Meie arvates, välja arvatud punktides 1 - 5 kirjeldatud asjaolude võimalik mõju, on ülalmainitud raamatupidamise aastaaruanne seisuga 31.12.2000, mis näitab Kultuuriministeeriumi 2000. a tulemiks 3 848 051 krooni kahjumit ja bilansimahuks 31.12.2000 seisuga 246 099 595 krooni, koostatud olulises osas kooskõlas Eesti Vabariigi rahandusministri 30.11.2000 määrusega nr 100 "2000. a aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine".

Aruande kohta märkust tegemata juhime Kultuuriministeeriumi juhtkonna, Rahandusministeeriumi ja Riigikogu Rahanduskomisjoni tähelepanu järgnevatele asjaoludele:

1) Riigieelarveliste asutuste raamatupidamist käsitlevad regulatsioonid on pikaajaliste finantsinvesteeringute arvestuslõigus ebapiisavad ning seetõttu ei pruugi raamatupidamisaruanne anda õiget ja usaldusväärset pilti sellest arvestuslõigust. Rahandusministri 30. novembri 2000. a määrusega nr 100[3] ei ole määratud, millises väärtuses tuleks kajastada pikaajalisi finantsinvesteeringuid. Kultuuriministeerium on seda teinud eelmiste aastate praktika järgi ehk kajastanud pikaajalise finantsinvesteeringuna soetatud äriühingute aktsiad bilansis nende nimiväärtuses. Head raamatupidamistava järgides tuleks aga pikaajalisi finantsinvesteeringuid kajastada kapitaliosaluse meetodit kasutades.

2) Kontrollisime hankijatele tehtud väljamakseid, mis ületasid aruandeperioodil kehtinud riigihangete seaduses toodud piirmäärasid[4]. Leidsime, et riigihanget teostamata on 2000. aasta jooksul soetatud kaupu või ostetud teenuseid järgmistelt hankijatelt:

• Hansa Liising Eesti AS	sõiduauto *Audi V6 1,8 Turbo*	399 900 krooni;
• Neste Eesti AS	kütus	256 490 krooni.

[1] Rahandusministri 24.09.1996. a määrus nr 73.
[2] Nimetatud probleem oli välja toodud ka Riigikontrolli 18.05.2000. a kontrolliaktis nr 11-1/022.
[3] 2000. a aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine § 20 lg 1
[4] Riigihangete seadus § 4

3) Leidsime puudusi järgmistes finantsinvesteeringute juhtimist puudutavates küsimustes:

- AS-i Perioodika netovara on väiksem kui pool aktsiakapitalist. Aktsiaseltsi juhatus, nõukogu ja aktsionärid ei ole kokku kutsunud erakorralist üldkoosolekut vastavalt äriseadustiku § 292 nõuetele ega ole oma koosolekutel arutanud äriseadustiku §-st 301 tulenevaid tegevusviise. See tähelepanek leidis kajastamist juba Riigikontrolli poolt läbiviidud 1999. a aastaaruande auditi aruandes.

  Riigi esindajad äriühingutes peavad esitama neid äriühingu nõukokku nimetanud ametiisikuile ja rahandusministrile kaks korda aastas ülevaate äriühingu finantsmajanduslikust olukorrast, nõukogu tegevusest ning nende endi tegevusest nõukogu liikmetena[5]. Meile ei esitatud nimetatud ülevaateid järgmiste riigi osalusega äriühingute kohta: AS Rahva Raamat ja AS Rocca al Mare Suurhall. Ühiseid nõukogu aruandeid on esitanud AS-ide Perioodika, Sakala Keskus ja TOP nõukogu liikmed, kuid ka need ei sisaldanud kogu nõutud teavet (näiteks hinnangut juhatuse tegevusele).

- Meile ei esitatud riigi osalusega äriühingute tegevuse ülevaadet 1999. aasta kohta, mille äriühingu riigile kuuluvaid aktsiaid või osa valitsevat ministeeriumi juhtiv minister peab Rahandusministeeriumile esitama vahetult pärast äriühingute majandusaasta lõppu[6]

4) Leidsime puudusi riigivara väljarentimisega seotud küsimustes:

- Rendile antud põhivarad on seisuga 31.12.2000 inventeerimata. Sisuliselt puudub kontroll nimetatud põhivarade ja neile tehtud parenduste üle. Parendused võetakse arvele rentnike poolt esitatud nn "varade aruande" põhjal;
- Renditulude tähtaegseks tasumiseks ei ole Kultuuriministeerium kasutanud õigust nõuda rentnikult viivist 0,5% tähtaegselt tasumata rendi summast iga viivitatud päeva eest.

Ettepanekud

Riigikontroll teeb Kultuuriministeeriumile järgnevad ettepanekud:

1. Korrigeerida 2001. a raamatupidamise aastaaruande algsaldosid lähtuvalt käesoleva otsuse punktides 1-3 esitatud märkustest.

2. Esitada Rahandusministeeriumile aruanne äriühingute tegevuse ja ministeeriumi tegevuse kohta äriühingu nõukogu kaudu riikliku majanduspoliitika elluviimisel vastavalt riigi poolt eraõiguslike juriidiliste isikute asutamise ja nendes osalemise seadusele §7 lg7.

3. Nõuda Kultuuriministeeriumi poolt äriühingute nõukogude liikmeteks määratud isikutelt ülevaateid äriühingu finantsmajanduslikust olukorrast, nõukogu tegevusest ning nende endi tegevusest nõukogu liikmetena vastavalt Riigi esindaja kohustuste täitmise korrale äriühingu ja sihtasutuse nõukogus.

---

[5] Vabariigi Valitsuse 8. juuni 1999. a määruse nr 179 "Riigi esindaja kohustuste täitmise kord äriühingu ja sihtasutuse nõukogus" p 4.6
[6] Riigi poolt eraõiguslike juriidiliste isikute asutamise ja nendes osalemise seadus §7 lg7

4. Võtta seisukoht AS Perioodika tegevuse jätkuvuse suhtes vastavalt äriseadustiku nõuetele.

5. Inventeerida rendileantud põhivarad ja kehtestada kontroll nende varade kasutamise, säilimise ja taastamise üle.

6. Nõuda rentnikelt rendiarvete tähtaegset tasumist ja nõuda neilt viivist 0,5% päevas tähtaegselt tasumata summadelt.

Riigikontroll teeb Rahandusministeeriumile järgnevad ettepanekud:

1. Kehtestada pikaajaliste finantsinvesteeringute (sh tütar- ja sidusettevõtted) kajastamise kord, mis määratleks:

   - pikaajalise investeeringu soetusmaksumuse;
   - meetodid pikaajaliste investeeringute raamatupidamislikuks kajastamiseks näidates ära selle erijuhud (nt investeeringuobjekt on pankrotis, likvideerimisel, lõpetamisel, järgneval aruandeperioodil on kavas ettevõte müüa, on takistatud osalemine juhtimisel jne);
   - meetodite rakendusjuhised.

   Soovitame juhendite väljatöötamisel tugineda Raamatupidamise Toimkonna poolt koostatud juhendile ERS 8 "Kapitaliosaluse meetod" või Rahvusvahelise Raamatupidajate Föderatsiooni (IFAC) poolt väljatöötatud avalikule sektorile mõeldud rahvusvahelistele raamatupidamisstandarditele (International Public Sector Accounting Standards – IPSAS) IPSAS 6 ja IPSAS 7.

2. Nõuda riigile kuuluvaid aktsiaid valitsevalt ministrilt aruande esitamist vastavalt riigi poolt eraõiguslike juriidiliste isikute asutamise ja nendes osalemise seadusele §7 lg7.

3. Nõuda riigi esindajatelt äriühingute nõukogudes ülevaadete esitamist vastavalt "Riigi esindaja kohustuste täitmise korrale äriühingu ja sihtasutuse nõukogus".

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

KULTUURIMINISTEERIUM

Riigikontroll
Narva mnt. 11a
15013 Tallinn

Teie 18.06.2001 nr. 11-13/1499

Meie 14 .08.2001 nr. 4-1-11/2 688

Seoses Kultuuriministeeriumi 31. detsembril 2000 lõppenud ning perioodi kohta koostatud majandusaasta raamatupidamise aastaaruande auditiga kinnitame, et 2000.a. tulem oli –3 848 050 krooni ja bilansi kogumaht 31.12.2000.a. seisuga 246 099 592 krooni:

1. Oleme teadlikud juhtkonna vastutusest ministeeriumi finantsolukorra, majandustegevuse tulemuste ja aastaaruande lisades oleva informatsiooni õige ja õiglase esitamise eest kooskõlas raamatupidamise seaduse, rahandusministri määruste ning muude õigusaktidega.

2. Kontrollijatele on tehtud kättesaadavaks kõik ministri ja kantsleri käskkirjad ning kõik finants- ja raamatupidamisdokumendid, samuti lepingud koos nende juurde kuuluvate lisadega.

   Meile teadaolevail andmeil ei ole ministeerium teinud äritehinguid ega sõlminud lepinguid, mida ei oleks kirjendatud raamatupidamisandmetes ja kajastatud aastaaruandes.

3. Me ei ole teadlikud ministeeriumi juhtkonna- või töötajatepoolsetest normatiivaktide või lepinguliste kohustuste rikkumisest, mille mõju oleks tulnud aastaaruandes kajastada.

4. Kõik varad, mis on kajastatud raamatupidamises, olid aruandepäeval ministeeriumi valduses ja kõik varad, mis olid ministeeriumi valduses, on kajastatud aastaaruandes. Varade kuuluvuse kohta ministeeriumile on olemas piisav tõendusmaterjal, s.h:
   a) kõikide ministeeriumi kasutatavate pangakontode saldod seisuga 31.12.2000 on kajastatud aastaaruandes ning majandusaasta jooksul pangakontode kaudu teostatud tehingud on korrektselt kajastatud ministeeriumi raamatupidamisregistrites;
   b) finantsinvesteeringud (aktsiad, osakud, võlakirjad), mille haldajaks oli ministeerium aruandepäeval, on kajastatud aastaaruandes.

5. Lühiajalised nõuded sisaldavad summasid, mille kohta ei ole esitatud ega esitata kreeditarveid ning mille tähtaeg on lühem kui üks aasta.

Suur-Karja 23
15076 TALLINN
70000941

tel. 628 2250
faks 628 2200
e-mail: min@kul.ee

a/a 10052031022008
Eesti Ühispank
kood 401

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 21.08.2001
Reg nr 2566/11-12

6. Kõik meile teadaolevad ministeeriumi võlad ja kohustused on kajastatud aastaaruandes. Meile ei ole teada muid võimalikke varasid või kohustusi, mis peaksid olema kajastatud bilansis.

7. Rahandusministeeriumile on saadetud kirjalik järelepärimine auditi käigus tekkinud erimeelsuste kohta käibemaksu kajastamise osas (KM kiri nr.4-1-10/2700 22.06.2001.a.). Enne muudatuste tegemist ootame ära Rahandusministeeriumi seisukoha.

   Raamatupidamise sise-eeskirjadesse viime sisse vajalikud täiendused ja koostame krediitkaartide kasutamise kirjaliku korra.

   Autoremondi osas ekslikult tagasi küsitud käibemaks on Maksuametile tagasi makstud.

8. Ministeeriumi vastu ei ole esitatud ühtegi pretensiooni, Maksuameti ettekirjutust ega hagiavaldust, samuti ei ole asutuse hallatavale varale pööratud sissenõuet, mis ei oleks kajastatud aastaaruandes. Asutusel ei ole õiguslikke probleeme, mis ei oleks kajastatud aastaaruandes, kuid avaldavad aastaaruandele mõju.

(allkiri)	(allkiri)
Asutuse juht	Raamatupidamise eest vastutav isik